

Paikalliset arvokkuustakuut vanhustenhuollossa Oikeus yksityisyydensuojaan ja ruumiilliseen koskemattomuuteen

1. Takaamme, että kotiasi kunnioitetaan yksityisenä alueenasi

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Koputamme oveen tai soitamme ovikelloa ennen kuin tulemme sisään kotiisi
- Esittelemme itsemme ja kutsumme sinua nimeltä
- Emme kommentoi tai arvostele ulkonäköäsi, vaateustasi, sukupuolielämääsi, ihmissuhteitasi, uskontoasi, tapojasi, huonekalujasi, postiasi, puhelujasi tai muita yksityiselämääsi liittyviä asioita
- Kysymme tai kerromme ennen kuin avaaamme kaappejasi, laatikkojasi tai vaatekaappejasi
- Otamme sinut mukaan keskusteluihin, ja huomioimme aina läsnäolosi
- Päätät itse, mitä haluat kertoa omasta yksityiselämästäsi

2. Takaamme, että sinulla on oikeus yksityisyyteen ruumiillisen hoidon yhteydessä

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Kysymme ja/tai tulkitsemme ruumiinkieltäsi selvittääksemme toivomuksesi koskien ruumiillista hoitoa
- Kerromme mitä teemme ennen avun antamista ja auttaessamme sinua ruumiillisessa hoidossa
- Kunnioitamme toivomustasi, jos kieltäydyt joskus avusta, ja sovimme kansasi sopivammasta ajankohdasta
- Vedämme verhot tai kaihtimet eteen ruumiillisen hoidon aikana, ja suojaamme sinua, jotta et tuntisi olevasi alaston ja kaikkien nähtävillä
- Suljemme oven ja annamme sinulle omaa rauhaa WC-käynnin aikana, jos haluat. Olemme lähellä, jotta tuntisit olosi turvalliseksi.
- Varmistamme, että inkontinenssisuojia, käsineitä ja muoviesiliinoja säilytetään sovitussa paikassa

Mahdollisuus säilyttää itsemääräämisoikeus

3. Takaamme, että saat mahdollisuuksien mukaan päättää itse, MITEN, MILLOIN ja KENEN TOIMESTA aputoimet suoritetaan

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Suunnittelemme aputoimet yhdessä sinun kanssasi, ja otamme huomioon toivomuksesi, tapasi, mielenkiinnon kohteesi ja arkirutiinisi
- Kannustamme sinua päättämään itse osoittamalla ja tarjoamalla eri vaihtoehtoja
- Päättät itse, mihin aktiviteetteihin haluat osallistua (erityisasuntola)
- Kysymme ”Mitä haluat tänään?” osoittaaksemme kiinnostusta ja joustavuutta oman kuntosi ja toimintasuunnitelman pohjalta

4. Takaamme, että voit mahdollisuuksien mukaan päättää, kuka henkilökunnan jäsenistä auttaa sinua henkilökohtaisen hygienian hoidossa.

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Tukikäsittelijämme kartoituksessa ja toimintasuunnitelmaa laadittaessa ja tarkastaessa määrittellään, onko sinulla erityistoiveita siitä, auttaako nais- vai miespuolinen henkilökunnan jäsen sinua henkilökohtaisen hygienian hoidossa

Hoidon yksilöinti ja mahdollisuus vaikuttaa päätöksiin ja aputoimiin

5. Takaamme, että saat pitää omat tapasi ja arkirutiinisi ja elää samalla tavalla kuin aikaisemmin

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Huomioimme oman päivärytmisi, esim. mihin aikaan haluat herätä tai mennä nukkumaan. Kyseessä voi olla myös se, millaista ruokaa haluat, milloin haluat syödä ja kenen kanssa.
- Tarkastamme jatkuvasti henkilöstön määrän voidaksemme olla joustavia ja sovittaaksemme työtehtävät sinun ja muiden vanhusten tarpeen ja toivomusten mukaan
- Suunnitellessamme aputoimia yhdessä sinun kanssasi kiinnitämme huomiota erityistoivomuksiin ja tapoihin koskien esimerkiksi uskontoasi/elämäntavustasi, etnistä taustaasi, kieltäsi, sukupuoltasi tai ikääsi. Kyseessä saattaa olla esimerkiksi kirkossa tai muussa kokoustilassa käyminen, apu erityisen ra-

dio/TV-ohjelman kuuntelemisessa tai katsomisessa tai ravinnon mukauttamisen.

6. Takaamme, että saat mahdollisuuden osallistua hoidon suunnitteluun, tukipäätöstä edeltävään kartoitukseen, toimintasuunnitelman laatimiseen ja tarkastukseen, sekä päätösten ja aputoimien seurantaan

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Keskustelemme kanssasi aputoimien tarpeistasi sekä siitä, miten, milloin ja kenen toimesta haluat, että aputoimet suoritetaan. Hyödynnämme läheistesi kokemuksiä ja tietoja koskien tapojasi.
- Kuuntelemme sinua ja annamme sinulle aikaa vastata esittäessämme kysymyksiä
- Yhteishenkilösi on päävastuussa siitä, että sovitut aputoimet suoritetaan sopimuksen mukaan
- Varmistamme, että voimme luoda kanssasi hyvän suhteen, jotta uskallat ilmaista omat mielipiteesi

Laadukkaat aputoimet

7. Takaamme, että päätökset ja aputoimet muotoillaan omien tarpeidesi ja toivomustesi pohjalta

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Sinun tarpeesi ja toivomuksesi, ”Omat sanasi”, otetaan huomioon kartoituksessa ja tukitarpeen selvityksessä, ja aputoimia koskevat päätökset perustuvat niihin
- Kehotamme sinua ottamaan yhteyttä tukikäsittelijään tarpeiden muuttuessa. Halutessasi voimme auttaa sinua yhteydenotossa (kotipalvelu)
- Kirjaamme jatkuvasti muuttuvat tarpeesi toimintasuunnitelmaan, ja pidämme sitä lähtökohtana päivittäisessä hoidossa. Kysymme tai tulkitsemme kehonkielstä selvittääksemme, mitä kulloinkin haluat.
- Yhteishenkilösi keskustelee kanssasi vähintään 3 kuukauden välein toimintasuunnitelman päivittämiseksi
- Annamme sinulle mahdollisuuden vaihtaa tukikäsittelijää, yhteishenkilöä tai muuta hoitohenkilökuntaa, jos jokin asia ei mielestäsi toimi
- Kehotamme sinua kertomaan, jos et ole tyytyväinen, ja autamme korjaamaan puutteen välittömästi. Otamme halutessasi asian esille vastuuhenkilön kanssa.

8. Takaamme, että sinulla on mahdollisuus vaikuttaa aterioihisi

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Aterioiden ravintoarvo on laskettu, ja ne on jaettu tasaisesti vuorokauden tuntien kesken (erityisasuntola)
- Ruuan ja juomien saatavuus on laskettu aina yksilön tarpeiden pohjalta. Tarjoilemme kolme kiinteää ateriala sekä annamme mahdollisuuden välipaloihin koko vuorokauden aikana (erityisasuntola).
- Teemme yhteistyötä ravitsemusterapeutin kanssa, kun kärsit ruokahalun puutteesta, ja kun on olemassa riski virheravitsemukselle tai elimistön kuivumiselle
- Tyydytämme erikoisruokavalion tarpeesi
- Sinulla on mahdollisuus saada vaihtoehtoinen ruokalaji aterialla
- Sinulla on mahdollisuus saada eväslaatikossa toimitettava ruoka, joka tarjotaan lautasella, tai saada apua yksinkertaisessa ruuanlaitossa omassa kodissasi. Suunnittelemme ruokaostokset kanssasi, joten voit halutessasi valmistaa ruokaa kotona (kotipalvelu)
- Jos saat apua usein vuorokauden aikana, sinulla on mahdollisuus saada ateriasi silloin, kun se sopii sinulle (kotipalvelu)

9. Takaamme, että henkilökunta tarjoaa hoivaa elämän loppuvaiheessa kivun, tuskan tai muiden oireiden vähentämiseksi

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Suhtaudumme myönteisesti läheisiisi ja kannustamme heitä olemaan lähelläsi elämän loppuvaiheessa.
- Olemme joustavia hoidossa elämän loppuvaiheessa, jottei sinun tarvitse kuulla tuntien oloasi yksinäiseksi
- Käytämme kivun arviointimenetelmiä, joilla varmistetaan yksilöllinen kivunlievitys, vaikka et kykenisi itse arvioimaan omaa kipuasi

Hyvä palvelu

10. Takaamme, että saat kunnioittavaa ja yksilöllistä palvelua

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Huomioimme sinut tervehtimällä sinua päivittäin ja kutsumalla sinua nimeltä
- Olemme läsnä ja kuuntelemme sinua vahvistaaksemme, että juuri sinä olet tärkeä
- Käymme henkilökohtaisia keskusteluja kanssasi tarvittaessa, ja vahvistamme mielentilaasi.

- Koskettelemme sinua halutessasi: pidämme sinua kädestä tai annamme esim. hierontaa
- Jos olet alakuloinen tai levoton, annamme sinulle mahdollisuuden keskustella siitä. Valitsemme rauhallisen hetken ja paikan.
- Osoitamme kiinnostusta sinua ja elämänkokemustasi kohtaan. Keskustelemme taustastasi käyttämällä elämäntarinoita, valokuvia jne.

Turvallisuuden tunne

11. Takaamme, että saat mahdollisuuden kokea olosi turvalli- seksi omassa elämäntilanteessasi

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Esittelemme itsemme, kun tulemme auttamaan sinua
- Kaikilla henkilökunnan jäsenillä on nimikyyltti
- Voimme esittää henkilökortin, joka osoittaa, että työskentelemme vanhustenhuollossa (kotipalvelu)
- Saat välittömästi oman yhteyshenkilön. Yhteyshenkilösi laatii kanssasi toimintasuunnitelman 2 viikon sisään.
- Jatkuvuuden varmistamiseksi otamme suunnittelussa huomioon sen, että voit tavata saman henkilön tai pienemmän henkilökuntaryhmän
- Suojelemme sinua loukkaavilta tai vahingoittavilta asioilta
- Suoritamme aputoimet kodissasi samalla tavalla omien toivomustesi mukaan riippumatta siitä, kuka henkilökunnan jäsenistä työskentelee. Työtapa kuvailaan toimintasuunnitelmassa.
- Valmistelemme sinua kertomalla sinulle etukäteen, mitä tapahtuu
- Tiedotamme muutoksista koskien esimerkiksi sitä, milloin, miten ja kenen toimesta aputoimet suoritetaan
- Vastaamme hälytyksiin välittömästi, ja meillä on korkeintaan 45 minuutin vastausaika (kotipalvelu)
- Pidämme kiinni sovituista ajoista, ja ilmoitamme sinulle viivästyksistä (kotipalvelu)
- Uusi henkilökunta saa perehdytyksen työhön ja heidät esitellään sinulle
- Uudelta henkilöstöltä edellytetään riittävää koulutusta (lähihoitaja)
- Henkilökunta saa jatkuvasti koulutusta tietämyksen lisäämiseksi

12. Takaamme, että saat mahdollisuuden tuntea eron arjen ja juhlapyhien välillä

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Kerromme, mikä päivä on, ja huomioimme erityisesti merkkipäivät, pyhäpäivät ja perinteet
- Huomioimme pyhät tarjoilemalla perinneruokaa
- Autamme sinua ”pukeutumaan hienosti” pyhinä

- Käytämme kattauksessa esim. hienompaa astiastoa, viinilaseja ja lautasliinoja pyhinä ja tarjoilemme juhlavampaa ruokaa ja juomaa

Merkityksellisyyden kokeminen

13. Takaamme, että saat mahdollisuuden huoliteltuun ja arvokkaaseen ulkonäköön

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Varmistamme, että silmälasisi ovat puhtaat ja että kuulolaitteesi paristot toimivat. Autamme myös parranjossa, kynsienhoidossa, puhtaiden vaatteiden pukemisessa, meikkaamisessa, kampausten tekemisessä jne. Sinulla tulee olla mahdollisuus säilyttää itsetuntosi
- Selvitämme elämäntarinasi avulla, mikä on omasta mielestäsi tärkeää koskien omaa elämäntyyliäsi

14. Takaamme, että saat mahdollisuuden olla ulkona ja liikkua

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Kannustamme sinua keskustelemaan tukikäsittelijän kanssa ulkoilun ja liikunnan tarpeesta (kotipalvelu)
- Annamme sinulle mahdollisuuden osallistua erilaisiin fyysisiin aktiviteetteihin (erityisasuntola)
- Tarjoamme päivittäistä ulkoilua kuten esim. kävelytukea tai mahdollisuuden istua ulkona parvekkeella/terassilla/puutarhassa (erityisasuntola)
- Sinulla on mahdollisuus vaikuttaa itse ulkoilusi tai fyysisten aktiviteettiesi ajankohtaan tai luonteeseen

15. Takaamme, että saat mahdollisuuden kokea arvokkuutta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta

Osoitamme tämän työssämme esimerkiksi seuraavilla tavoilla:

- Tukikäsittelijä huomioi sosiaalisen elämän tarpeesi kartoittaessaan tarvittavia aputoimia
- Hankimme tietoa mielenkiinnon kohteistasi ja sosiaalisesta taustastasi elämäntarinasi pohjalta
- Annamme sinulle mahdollisuuden osallistua yhteisiin aktiviteetteihin ja ateriioihin. Kysymme, haluatko osallistua (erityisasuntola)
- Kannustamme sinua osallistumaan erilaisiin päivittäisiin askareisiin
- Autamme sinua ottamaan yhteyttä lähimmäisiisi ja ystäviisi halutessasi
- Tuemme ja kannustamme sinua, jos haluat käydä kirkossa, moskeijassa tai muissa kokouksissa
- Tuemme ja kannustamme sinua säilyttämään omat mielenkiinnon kohteesi ja oman sosiaalisen elämäsi